

Παπᾶ Νικόδημος, ποῦ μᾶς προσκαλοῦσε νὰ πᾶμε νὰ προσκυνήσουμε τὸ Χριστὸ ποῦ γεννιέται.

Πήραμε τὸ φανάρι, καὶ βγήκαμε. Στὸν οὐρανὸ λαμπρὴ ξαστεριά· κάτω στὴ γῆς, σκοτάδι βαθύ. Περνοῦσαμε τοὺς στενοὺς δρόμους ἀμίλητοι σὰ φαντάσματα. Ἐτρεμα ἀπὸ τὸ κρύο, καὶ ἀπὸ τὴν κρυάδα τῆς νύχτας ἐκείνης. Ὁ χειμῶνας συντρόφευε μὲ τὸ Κόλι, νὰ μὲ τρομάξουν. Ἀκουγα τὸ μουγκρητὸ καὶ περπατοῦσα βιαστικά καὶ μὲ ψεύτικο θάρρος. Καὶ μόνο παρηγοριόμουν κ' ἡσύχαζα σὰν ἐπερταν τοῦ φαναριοῦ οἱ ἀχτίδες σὲ κανέναν τοῖχο, σὲ καμιὰ πόρτα ποῦ γνῶρίζα. Μοῦ φαίνεταν σὰν κάποιος φίλος ποῦ μούλεγε, —Κοντά σου εἰμαι, καὶ μὴν τρομάζης.

Ἀκόμα λίγο καὶ φτάσαμε. Ἀνεβήκαμε τὸ νάρθηκα, μπήκαμε μέσα. Εἴμαστε ἀπὸ τοὺς πρώτους.

Z

ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Παπᾶ Νικόδημος γύριζε ἀκόμα δὴ κ' ἐκεῖ κ' ἔδινε προσταγές τοῦ Καντηλανάφη. Δὲν ἀνεβήκαμε στὸ γυναικίτη. Σταθίκαμε στὴ γωνιά τῶν γριῶν. Σιγὰ σιγὰ μαζεύτηκε καὶ ὁ ἄλλος ὁ κόσμος. Ἦρθε καὶ ὁ δάσκαλος, κ' ἔπιασε τὸ στασίδι τοῦ δεξιοῦ τοῦ ψάλτη. Κι ὁ δεξιὸς ὁ ψάλτης, ποῦ ἔψαλλε μοναχὸς του τὶς Κεριακὲς, πῆγε τώρα ἀπὸ ἀριστερά. Κι ἄρχισε ὁ ἀξημέρωτος ὁ «ἐρθρος». Τὰ τροπάρια περνοῦσαν ἀπὸ τὸ δεξιὸ παγκάρι· σὲ ἀριστερὰ, καὶ σὰν τέλειωναν, τὰ ξανάρχιζαν πάλι, νὰ μαζεῦτῃ ὅλος ὁ κόσμος. Καλὰ τᾶψελαν, καὶ χαιρούσαν νὰ τᾶκούς. Τὸ τί ὅμως ἔλεγαν, αὐτὸ δὲν εἶτανε κανενὸς δουλειά.

Ἐνα πρῶμα νοιώθαμε τέτες, καὶ αὐτὸ εἶταν ἡ μουσικὴ, ὁ θησαυρὸς μας αὐτὸς ὁ καταφρονημένος, ἴσως ἐπειδὴ δὲν εἶναι φερμένος ἀπ' ἔξω, μήτε ξεχωσμένος ἀπὸ τὴ γῆ, μόνο ζῇ καὶ βασιλεύει μὲ χίλια τραγούδια καὶ ψαλμοὺς. Ἄν εἶναι τὰ «ἰδιόμελα» κατεδασμένα ἀπὸ χρόνους παλιούς, δὲν πᾶει νὰ πῇ πῶς εἶναι καὶ πεθαμμένα. Κοιτάζε ὅμως γνῶση. Τὴ νεκρὴ τὴ γλώσσα, πολεμοῦμε νὰ τὴ ζωτανέψουμε, καὶ τὴ ζωντανή, τὴ μετυσική, νὰ τὴν πνίξουμε μὲς στὴ φράγκικη! Γιὰ νὰ πολιτισθοῦμε, ὅλα μας πρέπει νάλλάξουν. Ἡ Μευσική μας πρέπει νάρθῃ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, κ' ἡ γλώσσα μας ἀπὸ τὴν Ἀρχαίότητα. Σιγὰ σιγὰ θὰ μᾶς φέρουν καὶ τὶς χαρές μας ἀπὸ τὸν Παράδεισο, καὶ καὶ τοὺς πόνους μας

ἀπὸ τὴν Κέλαση, καὶ σὰ δὲν ἔχουμε πᾶ τίποτις δικό μας, θὰ ψάλλουμε στὸν πλάγιό τοῦ τετάρτου, —τὸ μόνον ἦχο ποῦ ξέρουμε στὴν Εὐρώπη, —«Εὐοὶ Εὐάν» μὲ τοὺς ἀγγέλους, καὶ «Ἰὼ, Ἰὼ» μὲ τοὺς δαιμόνους. Καὶ τότε θὰ δοξαστοῦμε, καὶ θὰ δῇ ἡ «Ἐσπερία» τὸ μεγάλο ἔθνος γενήκαμε, καὶ θὰ μᾶς δώσῃ τὴν Πόλη.

Ὡς τόσο ἄρχισε νὰ γλυκοχαράζῃ ὁ οὐρανός, ἄρχισε νὰ λάμπῃ κ' ἡ «Βασιλεία τοῦ Θεοῦ» στὸν κόσμος, καὶ στάθηκε καὶ τὴν βιόγησε ὁ πᾶτερ Νικόδημος στὴ μέση τῆς Ἐκκλησιᾶς. Ἐφευγε ὁ «ἐρθρος» ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, ἔφευγε καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Στὸν οὐρανὸ ἔδινε ὁ ἥλιος, στὴν Ἐκκλησίαν ὁ Χριστός. Καρὰ καὶ φῶς ἔξω, παρηγοριά κ' ἐλπίδα μέσα στὶς ἀπλοϊκὲς ἐκεῖνες τὶς καρδιὲς ποῦ εἶχαν ἀκόμα σταλαματιά πίστη καὶ βλέπανε στὸ νοῦ τους τὴ φάντη μὲ τὸ Οὐράνιο τὸ Βρέφος στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Χαριτωμένης του μάννας.

Καὶ καθὼς κοιτάζα τὴ λειτουργίαν, καὶ ἀκουγα τοὺς ψαλτάδες καὶ τὰ παιδιὰ ποῦ τραβοῦσαν τὸν ἴσιο (στραβὰ οἱ πωύτεροι), οὐδὲ ἡ μάννα μου καὶ μοῦ λέει σὲ αὐτή.

—Νὰ ἡ Λενιώ, ποῦ δὲν μπόρεσες νὰ τὴν εἴδῃς στὸ Σχολεῖο. Ἐρχονται κατὰ τὸ δικό μας τὸ μέρος. Κοντά μας στέκονται σήμερα.

Ἐρχοῦ ἀμέσως τὶς ψαλμοὺς, καὶ γυρίζω νὰ δῶ τὴ Λενιώ.

Ἐνα κοριτσάκι καὶ ἀψηλότερο ἀπὸ μένα, ξανθούτσικο, χαμηλόδωλο, γελαζομένο, νόστιμα ντυμένο, καὶ μ' ἄσπρο μαντιλάκι στὸ χέρι. Ἡ μάννα τῆς, μαγουλιωμένη καὶ μαυροφόρα, ἀκολουθοῦσε. Ἦρθαν καὶ στάθηκαν πλάγι μας. Ἄ ζωντανέυε τῆς Παναγιάς ἡ εἰκόνα, κ' ἔρχονταν ἔτσι νὰ σταθῇ κοντά μου, δὲ θὰ μὲ γλυκοτρομάζε πωύτερο. Τί νὰ εἶταν τὸ μυστήριον ποῦ κρυφοχύθηκε καὶ μοῦ τὴν ἔκαμε βλαστάρη τρυφερὸ τὴν καρδιά μου! Ἀγάπη δὲν μποροῦσε νὰ εἶναι, πρέπει νὰ εἶταν ὁ ἀνθὸς τῆς ἀγάπης, μωσκοβότανο φυτρωμένο στὸ μῖσος τοῦ ἄγριου τοῦ Τούρκου. Εἶχα ἡρωῖδα μπροστά μου, μὴ ψυχὴ ποῦ τὴ διάλεξε ὁ Θεὸς νὰ τὴν ἀγιάσῃ ἀπὸ δέκα χρόνων, καὶ νὰ τὴ γλυτώσῃ μὲ παράξενο θᾶμα. Καὶ πῶς νὰ μὴν τὴ λατρεύω, ποῦ ἔδωκε πῶς ἔλα εἶταν ἀλήθεια, ὅλα. Καὶ τῆς Ἀννούλας τὸ τραγούδι, καὶ τὰ λόγια τοῦ Γέρο Βασίλη, καὶ τῆς μάννας οἱ ἱστορίες. Δὲν εἶταν ἡ Λενιώ ἀπὸ καίνας τὶς ἀθώργητες τὶς Νεράιδες ἢ τὶς Βασιλοπούλες ποῦ μᾶς μαγεύ-

συνε στοῦ χειμῶνα τὰ παραμύθια. Τᾶβλεπα ἐλοζώντανα τὰ γαλανά της τὰ μάτια, τὸ λαμπερὸ μέτωπό της, τὰ ξανθοῦλά της μαλλιά.

Δὲν ἄργησε ἡ ἀπόλυση. Δὲν τὸ πίστευα πῶς μοίραζε τ' ἀντίδωρο ὁ πᾶτερ Νικόδημος, καὶ πῶς γύριζε ὁ κόσμος σὰ σπῆτικ τοῦ. Ἀλλῇ εἶταν ἡ γειτονιά της. Πήρα τότες τὸ δρόμο μας μὲ βαρειά καὶ μὲ λυπημένη καρδιά.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ „ΚΟΙΛΑΔΑ“

ΤΟΥ ΑΛΕΚΟΥ ΜΑΡΠΟΥΤΖΟΓΛΟΥ

1

Χάθηκε ὁ ἥλιος κ' ἡ βουή, δὲ λάμπει τὸ δρεπάνι. Κι' ἀράδ' ἀράδα κοιτουνται τὰ ψωμωμένα στάχια. Οἱ νιοὶ τραβοῦνε τ' ἄλογα κ' οἱ γέροι καβαλλᾶνε. Κ' οἱ νιὲς πᾶνε χορεύοντας καὶ τραγουδώντας σειῶνται.

Καὶ λὲν γιὰ τὰ χειρόβολα καὶ γιὰ τὶς θημωνιές τους. Κοι μὰ φουδάτη λυγερὴ τραγοῦδι τῆς ἀγάπης.

Κι' ὅλες τὸ μαῦρο τὸ ψωμί μ' ἀχορτασιὰ δαγκώνον νν. Πὸν κάνει τὰ γερά κορμιά, τὰ μεστωμένα στῆθια.

2

Ἀκόμ' ἀνατριχιάζουν λίγα νερά μέσα στὴν κοιλάδα κάτω ἀπὸ δυὸ-τρία δέντρα: τὸ κορμί τους θαμποφαίνεται μέσα τρεμάμενο.

Ἐρχεται καὶ συλλογιόμηναι τὸ βραδινὸ τὸ φῶς ποῦ γλιστράει ἐπάνω σὰ νερά καὶ σβήνεται.

3

Στριγγὰ τὴ τούρπα τραγουδοῦν σὰ ἐρείπια οἱ κουκουβάγιες.

Κι' ἀριοδιαβαίνουν ὄν-ιρα σιγὰ οἱ Πυγολαμπίδες.

Σὰν καρδιοχτύπια τῆς σιγῆς κ' οἱ γρύλλοι ἀεγὰ ξεσπᾶνε:

Μὲς στὸ σκοτάδι τῆς καρδιᾶς φέγγε μου, ἐοὺ καὶ μέ μου!

4

Ἀνεβαίνω ἐπάνω τὸ βουνὸ καὶ κοιτάζω κάτω τὴ θερσιμένη κοιλάδα.

Ο ΚΥΡ ΒΟΛΒΗΣ

Εἶταν ἓνα παγωμένο πρωί. Τὰ βουνὰ ἦσαν κάτασπρα ἀπ' τὸ χιόνι καὶ τὰ νερά εἶχαν παγώσει. Ἄλλ' ὁ κύρ Βολβὴς αὐτὴ τὴν ἡμέρα εἶχε σηκωθεί εὐθυμὸς, περισσότερο ἀπ' ἄλλοτε, καὶ μ' ἐπιθυμία ν' ἀστευθεῖ, νὰ γελάσει. Ἐλεγε μὲ τὸ νοῦ του ἓνα τραγούδι ἀποκριάτικο, σὲ ὅλο τὸ γύρο ποῦ ἔκανε, καὶ πατοῦσε μ' εὐχαρίστητη παιδική σ' ἐπλωμένα νερά, ποῦ ἦσαν παγωμένα, δῶ καὶ κεῖ, μέσα στὸν κήπο, γιὰ νὰ δει ἂν τὸν βαστοῦσαν.

Κοντὰ στὸν ὀρνιθῶνα ἀπάντησε τὸ Σούφρα νὰ βγάξῃ νερὸ ἀπ' τὸ πηγάδι, ρίχνοντας αὐτὸ σὲ δυὸ κουβάδες, ποῦ εἶχε κοντά, καὶ ὅπου ἄμχ τοὺς γέμιζε, τοὺς πῆγαινε, τρικλίζοντας λίγο, καὶ τοὺς ἀδειαζε σ' ἓνα μεγάλο πιθάρι, ποῦ εἶταν πέρα σὲ μιὰ μεριά γεμάτη σχοινιά καὶ ροῦχα ἀπλωμένα.

Κεῖνῃ τῇ στιγμῇ ὁ γέρο Σούφρας εἶχε βγάλει τὸν κουβά κ' ἔρριχνε τὸ νερὸ μέσα στὸν ἄλλον ἀπὸ ψηλά.

Οἱ ὀρνιθὲς ἦταν σκορπισμένες καὶ πάνω στὸν ὀρνιθῶνα ἓνας μεγάλος πολύχρωμος πετεινὸς φώναζε ἀγριεμένος.

— Σκασμός! τοῦ ἔκανε ὁ κύρ Βολβὴς. Τί διάλο ἔπαθε;

Ὁ Σούφρας ἄφισε τὸν κουβά πάνω στὸ πηγάδι.

— Ἐγὼ τὸν κυνήγησα! εἶπε βάζοντας τὸ χέρι του στὴ μέση. Εἶναι μιὰ ὀρνιθα ποῦ κρᾶζει τώρα καὶ κάμποσο καιρὸ σὰν πετεινός...

— Σὰν πετεινός!.. Ποιὰ ὀρνιθα;

— Νὰ, ἐκεῖνη!.. Αὐτὴ ποῦ στέκεται κάτω ἀπ' τὸ στύλο, ἡ ἀσπριδερή!.. Καὶ ὁ πετεινός μου ρίχτηκε.

— Ἄλλο τοῦτο!.. Καὶ εἶναι πολὺς καιρὸς εἶπες;

— Ναι... Κάμποσος!.. Εἶναι γρουσουζιά, κύρ Βολβὴ!

— Τὸ ξέρω... Μὰ τί λὲς νὰ κάνουμε;

— Μαχαίρι! ἀπάντησε ὁ Σούφρας κάνοντας καὶ μιὰ κίνηση.

— Ναι, ναι. Μαχαίρι! νὰ φάει τὸ κεφάλι της!..

— Ὁ θὲς δώσω νὰ καταλάβει πῶς πρέπει νὰ φωνάζει!

Καὶ ὁ Σούφρας πῆρε τὸν κουβά, τὸν ἔβαλε στὸ στόμιον τοῦ πηγαδιοῦ ποῦ ἔχασκε, ἔπειτα γυρίζοντας μιὰ δυὸ φορές τὸ μαγκάνι, τὸ ἔφραξε εἰσθερο. Τὸ μαγκάνι ἄρχισε νὰ γυρίζει συρίζοντας γρήγορα-γρήγορα μὲ ὀρμή. Ἀκούστηκε ὁ κουβάς νὰ φτάνει κάτω καὶ νὰ χτυπᾷ στὸ νερὸ.

— Ποῦ εἶναι ὁ Σαλᾶς; ρώτησε ὁ κύρ Βολβὴς, ἀφοῦ εἶδε τὴν ἐργασία τοῦ Σούφρα καὶ τοῦ μαγκα-νιοῦ.

— Πῆγε γιὰ τὸ γιατρό. Δὲν ξέρω ἂν ἦρθε πίσω.

— Γιὰ τὸ γιατρό!

Ἐκανε νὰ γελάσῃ, ἀλλὰ κρατήθηκε. Μὲ βῆμα μικρὸ προχώρησε πάλι γιὰ τὸ σπῆτικ.

Κανείς δὲν εἶταν ἄρρωστος στὸ σπῆτικ τοῦ, τὸ ἔξερε καλά. Ἀλλὰ ἔξερε ἐπίσης καλὰ τί τὸν ἤθελε τὸ γιατρό ἡ γυναίκα του.

Καὶ γι' αὐτὸ τοῦ ἤθελε νὰ γελάσῃ. Ἡ ἐγγονὴ του ἡ Μέλιω, ὀρφανὴ ἀπὸ πατέρα καὶ μητέρα, εἶχε πάθει μιὰν ἀσθένεια, ποῦ πάσχουν κάποτε οἱ ἄνθρωποι ποῖος λίγο ποῖος πολὺ, ἄλλος μιὰ φορὰ καὶ ἄλλος συχνὰ πολὺ. Ἐπᾶσχε δηλαδὴ ἀπὸ ἔρωτα: Ἡ ἀσθένεια αὐτὴ θὰ γιατρευόταν μὲ τὴν παντρεῖα. Ἄν ὁ νέος εἶχε καὶ αὐτὸς κάτι, καὶ δὲν εἶταν παιδί.

Κατάσσεις τῆς 30 Ἰουνίου 1909.

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ὁ κύρ Βολβής, ἂν καὶ περίμενε τὴν ἐπίθεσιν, ταραχτήκε σὰ μεγάλο δέντρο, ποῦ τὰ κλαδιά του γτυπᾷ ξαφνικὸς ἄνεμος!